

Stab og fellestjenester

KOMMUNE

Helse- og omsorgsdepartementet Postboks 8011 Dep 0030 OSLO

Vår ref:
2014/561-6

Saksbehandler/Direkte Telefon:
Else Gammelsrød/56 15 80 17

Deres ref:

Dato:
20.03.2014

Melding om vedtak - Høring - Reservasjonsordning for fastleger

Møtebehandling i Formannskapet - 17.03.2014 sak 39/14

Askøy formannskap fattet slikt vedtak til høringsuttale:

Askøy kommune er kjent med at dette er et spørsmål som er forankret i regjeringsplattformen. Askøy kommune vil påpeke at reservasjonsmulighet må ikke være et kommunalt spørsmål. Spørsmålet er reist i en interpellasjon i Askøy kommunestyre. Som det fremkommer av spørsmålet og svaret er kommunestyret av forskjellig oppfatning av reservasjonsmulighet. Interpellasjon med svar vedlegges i høringen.

Med hilsen

Else Gammelsrød
leder politisk sekretariat

Brevet er godkjent elektronisk og har derfor ingen underskrift

Vedlegg:
Interpellasjon med svar fra kommunestyrets møte 20.02.2014.

Postadresse: Postboks 323, 5323 Kleppestø	Besøksadresse: Klampavikvegen 1, 5300 Kleppestø	Telefon: 56 15 80 00	Bank: 6515.06.05509
E-post: postmottak@askoy.kommune.no	www.askoy.kommune.no	Telefaks: 56 15 83 90	Org.nr: 964 338 442

INTERPELLASJON V/STINE SOLTVEDT (AP) - RESERVASJONSRETT FOR FASTLEGER

Saksfremlegg

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Kommunestyret	24/14	20.02.2014
Utvalg for oppvekst og levekår	30/14	05.03.2014

Saksbehandler: Christian R.Carlsen	Arkivsaknr.: 2014/752-3
------------------------------------	-------------------------

Ordfører har mottatt følgende interpellasjon:

Helse- og omsorgsdepartementet har sendt ut på høring forslag til endringer i helse- og omsorgstjenesteloven og pasient- og brukerrettighetsloven (hjemmel til å gi forskrifter om reservasjonsmulighet for fastleger og rett til å skifte fastlege ved reservasjon) og forskrift om endringer i fastlegeforskriften og forskrift om pasient- og brukerrettigheter i fastlegeordningen. Departementet foreslår å åpne for at kommuner kan inngå avtale om reservasjon med fastleger som av samvittighetsgrunner ikke ønsker å henvise kvinner til abort.

Abortloven av 1975 gir allerede reservasjonsrett for sykehuspersonell fra å utføre eller delta i abortinngrep. Denne reservasjonsretten er viktig og riktig. Forslaget om at fastleger skal kunne reservere seg fra å henvise til abort vil svekke kvinners rettigheter til hjelp i en sårbar situasjon. Å innføre en adgang for fastleger til å reservere seg mot å henvise til abort, vil etter Arbeiderpartiets syn vanskeliggjøre kvinners muligheter sammenlignet med dagens situasjon. Det vil skape en tilleggsprosedyre og en mulig komplikasjon for kvinnen i realiseringen av en rett hun har etter norsk lov. I hvor stor grad kvinners adgang til abort vanskeliggjøres vil avhenge av innretningen på en eventuell reservasjonsadgang. Selv med omfattende avbøtende tiltak i kommunene, vil en slik adgang gjøre det mer krevende for noen kvinner sammenlignet med dagens situasjon.

Fastlegen har en viktig funksjon i helsevesenet. De har ansvar for å yte nødvendige allmennlegetjenester til befolkningen og henvise videre til andre helsetjenester dersom pasienten har behov for det. Det er nødvendig at fastlegetjenesten - som er pasientenes dør inn til helsetjenesten - møter pasientene med en enhetlig stemme. Det er et grunnleggende prinsipp at fastlegene yter tjenester etter identisk lov- og regelverk, slik at vi kan ivareta tilbud om likeverdige tjenester. Det helsetilbudet fastlegen gir deg skal være det tilbudet du har rett til å motta, ikke det fastlegen finner for godt å sympatisere med.

Arbeiderpartiet har forståelse for at en lege kan oppleve at det strider mot hans eller hennes overbevisning å skulle henvise til en behandling han selv er imot. Men i disse sakene må hensynet til legenes overbevisning veies opp mot hensynet til pasientenes rett til likebehandling og tilgang på helsehjelp. I spørsmålet om fastleger bør kunne reservere seg mot å henvise til abort, mener vi det avgjørende er pasientenes behov for helsehjelp – og ikke legens private synspunkter.

Arbeiderpartiet ønsker ikke at kvinner eller jenter skal havne i en situasjon der de må ta en

diskusjon med sin lege, når storsamfunnet har tatt et valg, og Stortinget har vedtatt i lov retten til abort. Kvinner som kan være i en vanskelig og sårbar situasjon, skal ikke risikere å møte en moralsk fordømmelse fra fastlegen og en belastende avvisning, etter å ha tatt et vanskelig valg. Det vil være krevende for mange kvinner å fortsette sin relasjon til en lege som har avvist deres behov for abort.

Ungdom har automatisk morens fastlege, pasientlister blir overdratt ved flytting, pensjon etc., og fastleger vikarierer for hverandre. Det kan ikke forventes at kvinnene skal holde seg oppdatert på hvilke reservasjoner den aktuelle fastlegen til enhver tid har, eller bytte lege pga. mulige fremtidige behov. Mange kan oppleve det belastende å bytte til en "mer liberal" fastlege. Forslaget til regjeringen løser ikke dette.

De foreslåtte lovendringene vil kunne medføre et dårligere og mer byråkratisk offentlig helsetilbud.

Forslaget vil også sette kvinner i en vanskelig situasjon i møte med primærhelsetjenesten.

Vi mener at hensynet til kvinner i en sårbar situasjon veier tyngst og håper derfor at Helse- og omsorgsdepartementets forslag ikke blir vedtatt. Dersom forslaget blir vedtatt, ønsker vi at kommunen ikke skal tillate fastlegekontrakter som åpner for at fastleger kan reservere seg mot å henvise til abort.

Vi vil derfor stille følgende spørsmål til ordføreren:

Er ordføreren enig i at Askøy kommune bør si nei til reservasjonsrett for fastleger som eget vedtak for kommunen, samt formidle vårt syn i en egen høringsuttalelse til Helse- og omsorgsdepartementet?

Ordfører vil gi følgende svar:

Helse- og omsorgsdepartementet har sendt ut på høring forslag til endringer i helse- og omsorgstjenesteloven og pasient- og brukerrettighetsloven (hjemmel til å gi forskrifter om reservasjonsmulighet for fastleger og rett til å skifte fastlege ved reservasjon) og forskrift om endringer i fastlegeforskriften og forskrift om pasient- og brukerrettigheter i fastlegeordningen. Departementet foreslår å åpne for at kommuner kan inngå avtale om reservasjon med fastleger som av samvittighetsgrunner ikke ønsker å henvise kvinner til abort.

En fastlege er en lege som har inngått avtale med en kommune om å yte allmennlegetjenester. Avtalepartenes rettighet og plikter er definert i denne avtalen med tilhørende lover og forskrifter. Fastlegens arbeidsoppgaver defineres av disse rettighetene og pliktene. En av pliktene er å ta imot kvinner som ønsker henvisning til å avslutte et påvist svangerskap innenfor rammen av gjeldende lovverk. Legen har i dag ingen rett til å nekte å henvise, ei heller rett til å nekte å ta imot en kvinne som ønsker en slik henvisning.

Reservasjon handler om å gi fritak fra plikter definert i lover, forskrifter eller forpliktende avtaler.

Et helt sentralt element i pasient-lege forholdet er konsultasjonen. Dialogen mellom pasient og lege bør preges av likeverdighet, men møtet vil alltid ha i seg et element av ulikevekt i og med at én part søker hjelp og den andre part representerer autoritet og fagkunnskap. Denne ulikevekten gjør pasienten ekstra sårbar og krever at konsultasjonen gjenspeiler gjensidig tillit og respekt for livssituasjon, verdier og holdninger. Det er i dette bildet forslaget om legens reservasjonsmulighet må vurderes.

En lege som søker om avtale med kommunen om å få utøve allmennlegetjeneste, er kjent med sine rettighet og plikter. Legen vil i teorien kunne velge å sette seg i en situasjon som utfordrer eget livssyn og holdninger eller velge andre legeoppgaver som ikke gir slike utfordringer.

Pasienten har en rett og en frihet til å velge fastlege eller til å stå utenfor fastlegeordningen. Det er kommunens oppgave å gjøre dette valget reelt gjennom å tilby innbyggerne et tilstrekkelig antall fastleger å velge mellom. Valget må også være reelt gjennom at fastlegene tilbyr de

tjenester som er definert i lov, forskrift og avtaler. På mange måter ville det være naturlig at dette ansvaret også skulle gjelde i en situasjon hvor den enkelte fastlege har rett til å reservere seg mot definerte oppgaver. På den annen side vil et slikt kommunalt ansvar kunne føre til forskjellsbehandling og ulik praksis fra kommune til kommune. Det er derfor gode argumenter for at en reservasjonsbestemmelse bør hjemles i et sentralt dokument som gir lik praksis i hele landet.

Hovedspørsmålet blir om det er mulig både å ta hensyn til legens verdivalg og samtidig respektere pasientens verdier og valg på en likeverdig måte. Dette forutsetter at man gir pasienten tilstrekkelig informasjon og tilgjengelighet til allmennlegetjenester for alle livets situasjoner. Informasjonen og valgmuligheten må være tilpasset både kvinnens alder, kvinnens sårbare situasjon, konfidensialitet og taushetsplikt og behovet for rask tilgjengelighet til legetjenester. Dersom man får til dette, vil en tilslutning til fastlegers reservasjonsrett, etter ordførers mening, kunne være en forbedring av dagens system for søknad om svangerskapsavbrudd.

Høringen fra Helse- og omsorgsdepartementet blir meldt UOL i møtet 05.03. Det må være fullt mulig å gi en høringsuttalelse fra Askøy kommune dersom dette er ønskelig, da høringsfristen er 30.april.

Kleppestø, den 11.02.14

Roald Steinseide
ordfører

Møtebehandling i Kommunestyret - 20.02.2014

Vedtak:

Interpellasjonen med svar oversendes Utvalg for oppvekst og levekår.

Behandling:

Ordfører Roald Steinseide (FrP) ga svar.

Stine Soltvedt (A) foreslo:

Interpellasjonen med svar oversendes Utvalg for oppvekst og levekår.

Lill Harriet Andreassen (KrF) foreslo:

Interpellasjonen vedlegges møteprotokollen.

Avstemming:

Lill Harriet Andreassens forslag:	For 16 st.
Stine Soltvedts forslag:	For 18 st. (2H,2V,10AP,2SV,2Dem)

Møtebehandling i Utvalg for oppvekst og levekår - 05.03.2014

Vedtak:

Interpellasjonen vedlegges møteboken.

Behandling:

Rafael Cobo Garrido (SV) foreslo slikt fellesforslag fra SV og AP:

Askøy kommune skal være en reservasjonsfri kommune.

Askøy kommune vil hverken forlenge eller inngå avtaler med fastleger, turnusleger eller vikarleger som benytter seg av en eventuell reservasjonsrett.

Agnar Berland (H) foreslo:

Interpellasjonen vedlegges møteboken.

Avstemming:

Rafael Cobo Garridos forslag:

For 5 st. (3AP, 1Sv, 1V) mot 6 st.

Agnar Berlands forslag:

For 6 st. (3H, 2 FrP, 1 KrF) mot 5 st.

Rett utskrift:

Else Gammelsrød